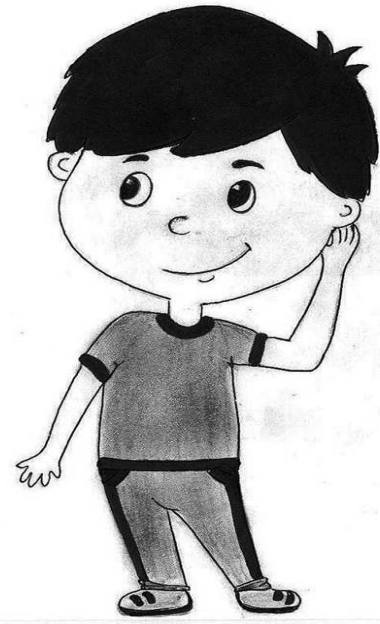


# 1 + 1



ԳԵՂԱՐՔՈՒՆԻՔ ԳՅՈՒՂԻ ՄԻՋՆԱԿԱՐԳ ԴՊՐՈՑԻ ԹԵՐԹ 27 մայիսի 2019 թ. թիվ 4 (4)

## ԹՈՒՅԼԵՐԸ ՀՋՈՐՆԵՐԻՆ ՉԵՆ ՆԵՐՈՒՄ

Լեոնիդ Ազգալոյանը ծնվել է Թիֆլիսում, 1942 թվականին, Կանոյից ափաստանի մայրաքաղաք տեղափոխված Ռուբեն Ազգալոյանի ընտանիքում: 1947—1959 թվականներին սովորել է Երևանի Ա. Մռավյանի անվան դպրոցում: 1960 թ. ընդունվել է Մոսկվայի Լոմոնոսովի անվան համալսարանի ֆիզիկայի ֆակուլտետ, որտեղից հետագայում տեղափոխվել է Երևանի պետական համալսարանի համապատասխան ֆակուլտետը և այն փայլուն ավարտել է ռադիոֆիզիկա մասնագիտությամբ:

Աշխատել է ժողովրդական տնտեսության տարբեր բնագավառներում, զբաղվել է պլանավորման մեթոդաբանությամբ և կառավարման համակարգերի ավտոմատացման խնդիրներով, գիտական ուսումնասիրությունների ավտոմատացված համակարգերի հարցերով: Տարբեր ժամանակաշրջաններում զբաղեցրել է պաշտոններ Պետական լաբորատորիայի տեխնիկայի հաշվողական կենտրոնում, Լազերային տեխնիկայի գիտաարտադրական միավորումում, էներգիա գիտաարտադրական միավորումում: Աշխատել է նաև Ատոմային էլեկտրակայանների համամիութենական գիտահետազոտական ինստիտուտի Երևանի մասնաճյուղի համակարգային ծրագրավորման և հաշվողական տեխնիկայի գծով բաժնի վարիչի պաշտոնում:

Արցախյան շարժման սկզբնավորման օրից Լեոնիդ Ազգալոյանը, որպես ռազմական առաջատար գործիչ, մասնակցել է ազգային-ազատագրական պայքարին, գործուն դեր ունեցել ազգի սրբազան իղծերն ու արժանապատվությունը ամեն տեսակի ոտնձգություններից պաշտպանելու գործում: 1990 թ. փետրվարից վարել է «Անկախության բանակի» հրամանատարությունը, կազմակերպել մի շարք շրջանների և հատկապես Վարդենիսի ինքնապաշտպանությունը, մասնակցել ազատագրական մարտերի, հատկապես Նյուվաղիի առաջին գործին, իսկ մայիսի 27-ի կայարանի և Սովետաշենի արյունալի սադրանքից հետո ծրագրել է իրականացրել խորհրդային պատժիչ զորքերի Երևան ներթափանցման խոչընդոտումը: Լեոնիդ Ազգալոյանը հետագայում իր ճակատագիրը ամբողջությամբ է վերջնականապես կապել է Արցախյան ազատամարտի հետ՝ սկզբում գործելով Գետաշենի և Շահումյանի, այնուհետև՝ Մարտակերտի շրջաններում: Արցախյան ազատամարտին նոր թափ հաղորդելու նպատակով էլ 1991 թ. հունիսին, 30 օրվա 30 վայրկյանի իր միասին, նա ստեղծել է «Ազատագրական բանակ» ռազմական կազմակերպությունը, որը, թեև կարճ միայն Չայաստան-Արցախ-Սփյուռք ծիզերի համադրման իմաստով, նոր դրակ էր հայ ժողովրդի գոյամարտին ծառայագրված շարժումների շղթայում, և որի գլխավոր հրամանատարը մնաց մինչև իր կյանքի վերջը:

Լեոնիդ Ազգալոյանը 1992 թ. հունիսի 21-ին Մարտակերտի շրջանում



Տոնաշեն գյուղի մոտ, զոհ գնաց թշնամու դավադիր կրակոցներին: 3 տարեկան պարզաև տրվել է ՀՀ Մարտական խաչե առաջին աստիճանի շքանշանով:

Նա Ազատագրական բանակե ջոկատի հրամանատարն էր, Մարտական առաջին աստիճանի խաչի շքանշանակիր: Բայց մինչ օրս Լեոնիդ Ազգալոյանին չի տրվել ազգային հերոսի կոչում:

«Պայատական որոշումներով չէ, որ հերոսին կոչումներ են տալիս, եւ Լեոնիդը կարիքը չունի որեւէ իշխանիկի, որ իրեն հերոսի կոչում տա,- ասում է նրա զինակից Գագիկ Գինոսյանը եւ հավելում, որ բոլոր ժամանակներում ժողովուրդն է տալիս հերոսի կոչումը, որը կնքում է ժամանակը: Այս առումով Լեոնիդ Ազգալոյանն իրապես հերոս է:»

«Եթե ուզում ենք մտածել մատաղ սերունդի դաստիարակության մասին, որն այսօր բարձրորդի վիճակում է, պետք է որպես ուղեցույց ընտրենք Նժդեհին, Արամ Մանուկյանին, Դրոյին եւ արցախյան պատերազմից Կոմադոսին (Արկադի Տեր-Թադևոսյան), Վլադիմիր Բալայանին, Լեոնիդ Ազգալոյանին, Մոնթեիմ, Թաթուլին... Ինչպես Նժդեհը ժամանակին կռիվ տվեց նույնիսկ ռուսական զորքի դեմ եւ պահեց Սյունիքը, որը փորձ էր արվում հանձնել Ադրբեջանին, այնպես էլ Լեոնիդը կանգնեց Արցախի հողի վրա եւ ասաց՝ սա Հայաստանն է եւ վերջ,- ասում է Նորայր Գալստյանը:

«Լեոնիդ Ազգալոյանը ստեղծել է 300 հոգանոց կանոնավոր բանակ, որն ամենօրյա ֆիզիկական, մտավոր, գաղափարական մարզումներ էր կատարում: Նա Արցախում ազատագրել է 27 բնակավայր: Սա, ինձ թվում է, բավականին լուրջ թիվ է՝ արցախյան հերոսամարտի չափանիշներով, եւ այս մարդուն հերոսի կոչում չհնարել, ոչ միայն նշանակում է մեղանշել իրականության դեմ, այլ նաեւ հայ պատմության եւ ապագայի դեմ,- ասում է Նորայր Գալստյանը:

Թե ինչու՞ Ազգալոյանին ազգային հերոսի կոչում չի տրվում, վերջինիս կարծիքով, պայմանավորված է անձնական խնդիրներով, որոնք գալիս են ոչ միայն ներկայիս, այլեւ նախորդ իշխանությունից, եւ այն տարածաշրջաններից, որոնք առկա էին Լեոնիդ Ազգալոյանի կենդանության օրոք:

Արցախյան գոյամարտի ընթացքում Ազգալոյանի գլխավորած ջոկատը տվել է 6 զոհ: Յոթերորդն ինքն էր, իսկ իրենից 12 օր առաջ զոհվել էր տեղակալը՝ Վլադիմիր Բալայանը: Ծնունդով մարտակերտցի Բալայանին բանախոսները բնորոշում են իբրեւ մարտական բնածին տաղանդով օժտված մի մարդու, որն իսկապես հայրենիքի մկրտավանդ էր: Ինքը Լեոնիդը, իր տեղակալի մասին խոսելիս ասել է, թե նման գործարկներ ազդ ծնում է միայն 100 տարին մեկ: Երբ զոհվել է Վլադիմիր Բալայանը, ջոկատի տղաներն առաջին անգամ Լեոնիդի այքերին տեսել են արցունքներ:

«Նա ասաց, որ ինքը գնալու է միանալու Վլադիմիրին: Երեւի լավ հասկանալով, որ հաջորդ թիրախն ինքն է,- ասում է Գինոսյանը:

«Մենք հերոս ենք հռչակում մարդկանց, ովքեր հազարավոր զոհեր են տվել եւ հպարտանում ենք, որ զոհերով այդքան հող են ազատագրել: Ամբողջ աֆղանական պատերազմն անցած Կոմանդոսը, ի պատիվ իրեն, խոստովանել է, որ ինքն առաջին անգամ Լեոնիդից սովորեց, որ չի կարելի զոհել հայ զինվորին: Լեոնիդն իրեն ասել էր, Մեր ամենամեծ հարստությունը կամավոր զինվորն է: Դրանից ավելի մեծ արժեք է երկիրը չունի, եւ նրանց չի կարելի հենց այնպես զոհաբերել, ինչ էլ թե հողակտոր եւ ազատագրում: Բոլոր նախագծերը, հարձակումները, պաշտպանությունները կառուցեք այնպես, որ հնարավորինս զոհ չլինի,- ասում է Գագիկ Գինոսյանը:

Նա հիշում է, որ իրենց ջոկատում ծխելը, խմելը խստիվ արգելված էր, իսկ զենքը կամ պահեստում պետք է լիներ, կամ՝ ձեռքի թռնած: Եթե զենքը մի կողմ դնեիր, հաջորդ ակնթարթում ջոկատում չէիր լինի: Ի սկզբում Լեոնիդի Ազատագրական բանակը շատ ավելի կարգապահ էր, քան նույնիսկ խորհրդային բանակը: Նրա բանակի կարգապահության հիմքում, Նժդեհի բառերով ասած, գիտակցական կարգապահություն կար: Այսինքն՝ երբ զինվորը հասկանում էր իր կարգապահ լինելու առաքելության կարեւորությունը, նրան պետք չէր պարտադրել կարգապահություն, ինչպես արվում է շատ-շատ բանակներում:

Եղել են դեպքեր, երբ Լեոնիդը զինվորին դիրքերում տեսել է քնած, արթնացրել է նրան ու հրամայել գնալ քնելու վերջինիս փոխարեն անձամբ հերթապահելով դիրքում:

«Զինվորը հաջորդ անգամ ամեն ինչ անում էր՝ հանկարծ նման օրը չընկնելու համար: Նա շատ ավելի ուշիմ էր լինում, ամոթից չգիտեր, թե ուր գնար, ոչ թե ասում էր՝ ինչ լավ ա, գնամ քնեմ: Այսինքն՝ երբ քո զորավարն իրոք բարոյական նկարագիր ունի,

դա քո համար ավելի քան ապուսակ է, ավելի քան պատիժ է: Սա իրական մեծ գորավարի խնդիր է. հզոր մարդը վատը լինելու, չար լինելու, պատժաբեր լինելու խնդիր չունի: Նման պատիժների դիմում են թույլ հրամանատարները, որոնց համար կարելու է, որ զինվորն իրենից վախենա: Իսկ Լեոնիդին զինվորները պաշտում էին: Նա մարտի դաշտում մեզ համար ամեն ինչ էր, իսկ երբ դու հավատում ես քո գորավարին, պատրաստ ես ամեն ինչի,- ասում է Գագիկ Գինոսյանը:

«Դրա համար նա մագնիսի նման ձգում էր զինվորներին, եւ դա է պատճառը, որ Լեոնիդի զինվորներից շատերն այսօր հայկական բանակի հրամանատարներն են,- ավելացնում է Նորայր Գալստյանը ու շեշտում, որ Ազգալոյանի մահվանից հետո էլ նրա զինվորները մնացին անբեր ու Քարվաճառի ազատագրման ժամանակ առաջին շարքերում էին:

Գալստյանը շեշտում է նաեւ, որ Լեոնիդը լուրջ մտավորական էր, դեկավարում էր Լազերային տեխնիկա գիտահետազոտական ինստիտուտի հաշվողական մաթեմատիկայի բաժինը:

«Դուք չեք պատկերացնում, թե ինչպիսի գիտելիքներ պետք է ունենար դիմորդը, որպեսզի այդ թվականներին ընդունվեր Մոսկվայի Լոմոնոսովի անվան պետական համալսարան: Եվ նա ընդունվեց, ընդ որում՝ ֆիզիկայի ֆակուլտետ: Բայց ընտանեկան պատճառներով տեղափոխվեց ԵՊՊ՝ ավարտելով ֆիզիկայի ֆակուլտետը: Նա համազգային հանրահավաքներին չի մասնակցել: Եկավ, կանգնեց, լսեց եւ, ձեռքը թափ տալով, հեռացավ՝ ասելով՝ այս պայքարը վերածվելու է զինված պայքարի: Իր մարդարեական հեռատեսությամբ, իմաստուն է ազգային հոգեկերտվածքով նա լծվեց զենքեր ստեղծելու գործին: Առաջին ինքնաստեղծ, ինքնաշեն զենքերը ստեղծվեցին Լեոնիդ Ազգալոյանի, Ալեքսանդր Թամանյանի եւ իրենց մյուս ընկերոջ՝ Կարեն Գրիգորյանի ջանքերով եւ շատ ուրիշ մտավորականների աջակցությամբ: Ես երբեմն ասում եմ՝ այս պատերազմը երկու հսկաներ է տվել, որոնք անխոցելի են այն առումով, որ մտավոր եւ ֆիզիկական կարողություններն իրենց մոտ հավասարազոր ուժեղության չեն: Դա Մոնթե Մելքոնյանն էր եւ Լեոնիդ Ազգալոյանը: Բայց Լեոնիդի գերագույն շնորհը, իմ կարծիքով, նրա բարոյական հանճարն էր: Նա ոչ մի դեպքում չէր կարող փոխվել, չէր կարող, շատ կենդեք բառիս համար՝ լղոզվել, դառնալ իշխանիկ եւ կատարածու: Միզուցե դա է պատճառը, որ այսօր նա մեզ հետ չէ. պատերազմից չվերադարձավ, եզրափակում է խոսքը Գագիկ Գինոսյանը:

2019 թվականի ապրիլին մեկնարկել է Լեոնիդ Ազգալոյանին ազգային հերոս շնորհելու համար ստորագրահավաքը:

Արարատ Դավթյան  
<http://azgaldyan.am>, Վիկիպեդիայից ազատ հանրագիտարանից



Գեղարքունիք գյուղում գրեթե բոլոր գիտեն կամ լսել են էդիկի /ժորայի/ մասին: Մեր գյուղի համարյա բոլոր աշխատունակ տղամարդիկ արտազնա աշխատանքի /խոպան/ են գնում ժորա Առաքելյանի մոտ: Նա շատ հարցերում աջակցում է համայնքային խնդիրների լուծմանը, հաճախ է այցելում գյուղ, իսկ վերջին այցելությունը ուներ նպատակ. Արցախյան ազատամարտի և Ապրիլյան հերոսամարտերի զոհերին նվիրված հուշարձանի բացումը, որը կյանքի կոչվեց իր տրամադրած միջոցներով և քանդակագործությամբ Հակոբ Հակոբյանի ու վարպետությամբ Վանիկ Գրիգորյանի:

Հուշարձանի բացման արարողությանը մասնակցեցին Գեղարքունիքի մարզպետ Գնել Սանոսյանը, ՀՀ Տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարության ներկայացուցիչ Արթուր Սողոմոնյանը, Գեղարքունիքի գյուղապետ Կարապետ Ասատրյանը, Գեղարքունիքի միջնակարգ դպրոցի մանկավարժները և աշակերտները, ինչպես նաև շրջակա համայնքների ղեկավարներ, Գեղարքունիքի մարզպետարանի ստոր-

առաջնորդների պետեր, Գեղարքունիք գյուղի բնակիչները:

Հուշարձանի բացման պատիվը տրվեց Գեղարքունիքի մարզպետ Գնել Սանոսյանին և բարերար էդիկ /ժորա/ Առաքելյանին: Օրինության կարգ կատարեց Գեղարքունյաց թեմի հոգևոր հովիվ Տեր Ներսես քահանա Սահակյանը:

-Այս հուշարձանի բացմամբ մենք հուզմունքով վերհիշեցինք այն ծանր տարիները, երբ մեր ժողովուրդը կենաց-մահու կռիվ էր մղում հայրենիքի փրկության համար: Եվ այն հայրենիքը, որ այսօր ունենք, արդյունք է մեր քաջերի գործած սխրանքների: Այս հուշարձանը միաժամանակ կխորհրդանշի Գեղարքունիք գյուղի այն հերոսներին, ովքեր զոհվել են Արցախում: Հպարտ ենք մեր տղաների կատարած գործով, խոնհավում ենք նրանց առջև: Խաղաղություն են մտղում մեր հայրենիքին ու կամենում, որ այլևս չլինեն պատերազմներ, իսկ մեր երիտասարդները հաջողություններ ու հաղթանակներ գրանցեն միայն գիտության, արվեստի, մարզական ոլորտներում,- իր խոսքում նշեց մարզպետ Գնել Սանոսյանը:

Ներկաներին հայրենասիրական ու հեղինակային երգերի կատարմամբ ողջունեց Գեղարքունիք գյուղի գավակ ժորա Գրիգորյանը, ով հանրությանն առավել հայտնի է Աշուղ Գևորգ անունով:

Գեղարքունիք համայնքի ղեկավար Կարապետ Ասատրյանը և Գեղարքունիքի մարզպետարանի ընտանիքի, կանանց եւ երեխաների իրավունքների պաշտպանության բաժնի գլխավոր մասնագետ Նորիկ Հովհաննիսյանին իրենց խոսքերում շեշտեցին բարերար էդիկ Առաքելյանի հանրագույն դերը գյուղի կյանքում:

-Այս հուշարձանը հայ սերունդներին պետք է պատգամի միշտ զգոն և ուժեղ լինելու մասին,- ներկաներին դիմեց Արցախյան ազատամարտի մասնակից Անուշավան Հովսեփյանը: Ներկաներին հայրենասիրական երգերով ու ասմունքով ողջունեցին Գեղարքունիք գյուղի միջնակարգ դպրոցի աշակերտները:

Ժորա Առաքելյանը, չնայած որ կարճ ժամանակով էր եկել, բայց գտավ ժամանակ, որպեսզի պատասխաներ մեր հարցերին:

Հարց-հօնքն առի՞ք հանդիսացավ, որ որոշեցիք համայնքում հուշարձան կառուցել:

Պատասխան- Ես սիրում եմ իմ գյուղը և ուզում եմ համայնքի համար ինչ-որ պիտանի բան անել, ոչպեսզի նոր սերունդը հավատքով և պարծանքով հիշի մեր հերոսներին:

Հ.-Մենք գիտենք, որ դուք մասնակցել եք „Իմ քայլը Գեղարքունիքի մարզում „

տնտեսական ներդրումային ֆորումին: Ի՞նչ տպավորություն ստացաք այդ ֆորումից:

Պ.- Ես շատ ուրախացա, որ մենք գործարարներս, այդքան շատ ենք, ինձ ուրախացրեց այն փաստը, որ բոլորը նպատակադրված են իրականացնելու տարբեր ներդրումային ծրագրեր:

Հ.-Պարզ ի՞նչ ծրագրեր ունեք:

Պ.- Ամեն ինչ կհամաձայնեմ, խոսք եմ տալիս, որ ձեր թերթը առաջինը կհամանա այդ մասին:

Հ.-Մենք դպրոցում սկսում ենք նոր ձևաչափի միջոցառում կազմակերպել հովանավորների խորհուրդ: Դուք առաջինն եք, ում մենք դիմում ենք: Դուք պատրաստ եք դառնալու խորհրդի անդամ և աջակցելու մեր սկսած գործին:

Պ.- Ես շատ ուրախ եմ՝ այդ հարցը բարձրացնելու համար, դա շատ լավ մտախաղացում է, ես պատրաստ եմ աջակցել մեր դպրոցին և հուսով եմ, որ այդ միջոցառմանը կցանկանան մասնակցել շատերը:

Հ.-Ի՞նչ խորհուրդ կտաք մեր դպրոցի աշակերտներին:

Պ.- Լինել աշխատասեր, զբաղվել սպորտով, լավ սովորել, պահպանել բարոյական արժեքները և սիրել մեր հայրենիքը:

### Ռոզա Հակոբյան



## Ո՛Վ ԵՆՔ ՄԵՆՔ

Երբ փոքր էի, ինձ միշտ հետաքրքրում էր, թե ե՞րբ և որտեղի՞ց են եկել իմ պապերը ու բնակություն հաստատել Գեղարքունիք գյուղում: Հասակ առնելով՝ որոշեցի ավելի ստույգ պատասխաններ գտնել ինձ հետաքրքրող հարցերին: Ստաժեցի, որ այդ հարցում ինձ կօգնեն իմ ազգի մեծերը կամ գյուղի մեծերը, որոնց պապերը վաղուց են բնակություն հաստատել մեր գյուղում: Ինձ այդ հարցում օգնեց գյուղի տարեց բնակիչներից մեկը Լևիկ Ղազարյանը:

Նա պատմեց, որ 1828-1830- ական թվականներին Մարկոս պապը Արևմտյան Հայաստանի Մուշ գավառից եկել և բնակություն է հաստատել Մարուխան գյուղում: Մարկոս պապն ունեցել է 2 որդի՝ Սիմոնը և Աբրահամը:

Աբրահամը գծով էր և ռեա Գափոյի հետ և իր միևնույն տղայի՝ Ումրշատի հետ եկել է Գեղարքունիք / Բաշթյանոյ, իսկ Սիմոնը մնացել է Մարուխանում:

Ումրշատը ունեցել է 5 տղա՝ Դավիթը, Գևորգը, Խաչիկը, Ալեքը, Զոհրապը:

Դավիթն ունեցել է 6 տղա՝ Արտաշես, Գրիգոր, Գարսևան, Եղիազար, Միլիտոն, Մկրտիչ, և մեկ աղջիկ: Արտաշեսն ունեցել է 5 աղջիկ՝ Արևը, Լիդան, Ռոզը, Աստղիկ, Օֆիկը, և 3 տղա՝ Արամայիսը, Հայկազը, Սամվելը: Արամայիսն ունեցել է 2 տղա՝ Վահանը, Հենրիկը: Հենրիկի ժառանգները՝ տղան՝ Մասիսը, և 2 քույրերն ապրում են գյուղում: Սամվելը ունեցել է 1 տղա՝ Հայկազը, որի ժառանգներն ապրում են գյուղում:

Դավիթի որդի Գրիգորը ժառանգ չի ունեցել, բայց խնամակալ է դարձել եղբոր որդուն: Գրիգորը եղել է Մարուխանի միջնակարգ դպրոցի առաջին շրջանավարտներից:

Գարսևանն ունեցել է 3 տղա՝ Մկրտիչ, Գառնիկ, Սամվել, և երկու աղջիկ: Գարսևանը 1914 թվականին մասնակցել է համաշխարհային պատերազմին, հորեղբոր հետ: Նրանք գերի են ընկել:

Մկրտիչն ունեցել է 2 աղջիկ, 2 տղա՝ Գևորգը և Սամասարը, որոնց որդիները նույնպես ապրում են գյուղում:

Սամվելը ունեցել է 3 աղջիկ

և 2 տղա՝ Դավիթը և Միհրը: Մամվելի թոռները բնակվում են Գեղարքունիք գյուղում:

Եղիազարը ունեցել է 2 աղջիկ:

Միլիտոնն ունեցել է 2 տղա՝ Գուրգեն, Նորիկ: Գուրգենն ունեցել է 3 աղջիկ և 2 տղա՝ Միլիտոն, Խաչիկ:

Նորիկն ունեցել է 2 աղջիկ և 2 տղա՝ Գրիգոր, Տիգրան:

Գևորգը Ումրշատի տղան, ունեցել է 1 տղա՝ Գվիդոն:

Ումրշատի տղան՝ Ալեքը, ունեցել է 1 տղա՝ Մելիքսեթ: Մելիքսեթն ունեցել է 2 տղա՝ Արամայիս, Գարսևան: Արամայիսն ունեցել է 2 տղա՝ Աշոտ, Ալիկ: Գարսևանն ունեցել է 2 տղա՝ Մելիքսեթ, Գագիկ:

Զոհրապն ունեցել է 2 որդի՝ Թորգոմ, Սամսոն: Թորգոմը ժառանգ չի ունեցել, գոհվել է մարտի դաշտում: Սամսոնն ունեցել է 4 տղա՝ Ժորիկ, Սերյոժա, Գուրգեն, Պապին: Ժորիկն ունեցել է 1 տղա՝ Սերյոժա: Սամսոնի որդի Սերյոժան ունեցել է 2 տղա՝ Գվիդոն, Թորգոմ:

Գուրգենը ունեցել է 3 տղա՝ Վանիկ, Ռուբիկ, Զոհրապ:

Պապինն ունեցել է 1 տղա՝ Միշա:

Ումրշատի տղա Խաչատուրն ունեցել է 2 տղա՝ Բալաբեկ, Զալիբեկ: Զալիբեկն ունեցել է 4 տղա՝ Վենիկ, Ավետիք, Վազգեն, Վարդգես:

Վենիկն ունեցել է 2 տղա՝ Խաչիկ, Ստյոպա:

Ավետիքն ունեցել է 1 աղջիկ, 3 տղա՝ Ֆերդինանդը, Արտաշը, Աշոտը:

Վազգենը ունի 1 աղջիկ, 2 տղա՝ Ումրշատ, Արմեն:

Վարդգեսն ունի 2 տղա՝ Արայիկ, Հակոբ, ովքեր բնակվում են արտերկրում:

Բալաբեկն ունեցել է 3 աղջիկ և 5 տղա՝ Արտավազը, Բալաբեկ, Խաչիկ, Հրաչ, Զավեն: Արտավազը ունի 3 տղա՝ Հովսեփ, Նիկոլ, Վարազդատ: Հովսեփը ունի 1 աղջիկ, 2 տղա՝ Սևակ, Տիգրան: Նիկոլն ունի 3 տղա՝ Արա, Արտյոմ, Արթուր: Վարազդատն ունի 2 աղջիկ և 1 տղա՝ Ահարոն:

Բարկենն ունեցել է 3 տղա՝ Եղիկ, Լյովա, Վարդան: Եղիկը ունեցել է 1 աղջիկ և 3 տղա՝ Հենրիկ, Հրայր, Հակոբ: Լյովան ունեցել է 2 տղա՝ Հայկ, Հովիկ: Վարդանն ունի 2 աղջիկ և 1 տղա՝ Համլետը:

Խաչիկն ունեցել է 3 աղջիկ և 1 տղա՝ Ռաֆիկը: Ռաֆիկը ունի 2 աղջիկ և 2 տղա՝ Խաչատուր, Կտրիճ:

Հրաչը ունեցել է 3 աղջիկ և 1 տղա՝ Բալիկը:

Զավենը 1977-1987 թվականներից աշխատել է հարևան Լանջադըյուր գյուղում՝ որպես սովխոզի դիրեկտոր, 1987-1992 թվականներին՝ աշխատել է Գեղարքունիք գյուղում, սովխոզի դիրեկտոր: 1999 թվականին ընտրվել է Գեղարքունիքի համայնքի գյուղապետ, աշխատել է մինչև 2004 թվականը: Զավենը ունեցել է 1 աղջիկ և 2 տղա՝ Արայիկը և Աբրահամը: Արայիկը ունի 2 աղջիկ և 1 տղա՝ Զավենը, ով այժմ ծառայում է Հայոց բանակում:

Ումրշատի ժառանգները, ինչպես գյուղում՝ նրանց անվանում են „ումրներ,, կրում են երկու ազգանուն՝ Ումրշատյան և Աբրահամյան:

Շատ կարևոր է հիշել ու ճանաչել մեր գյուղի տոհմագրությունը, որը մեր պատմության անքակտելի մասն է:

### Ալլա Աբրահամյան



# ԻՄ ՊԱՐՏՔՆ ԵՄ ԿԱՏԱՐՈՒՄ



**Արամայիս Ասատրյան**



**Տիգրան Մարտիրոսյան**

Գեղարքունիքի միջնակարգ դպրոցի ուսուցիչներն ու աշակերտները շնորհավորում են նույն դպրոցի շրջանավարտներին՝ Արցախի Պաշտպանության բանակում ծառայող Արամայիս Կանիկի Ասատրյանին և Տիգրան Սամ-

վելի Մարտիրոսյանին՝ նրանց ծննդյան օրերի առթիվ: Մենք հպարտ ենք, որ մեր համագյուղացիները պատվով են կատարում իրենց պարտքը: Ցանկանում ենք անփորձանք ծառայություն և բարի վերադարձ:

## ԲԱՐԻ ԵՐԹ, ՍԻՐԵԼԻ՝ ԵՐՋԱՆԱՎԱՐՏՆԵՐ



Սիրելի շրջանավարտներ, շնորհավորում ենք ձեզ 2018-2019 թվականների ուսումնական տարվա ավարտի և Վերջին գանգի կապակցությամբ: Թող իրականություն դառնան դպրոցական տարիներին հղված, մշակված և այսօր նպատակ ու աշխարհա-

յացք դարձած ձեր երազանքները, ձեր ծնողների և ձեր համար ծնող դարձած մանկավարժների սպասելիքները: Դուք եք այն սերունդը, որ Հայաստանը դարձնելու եք բոլոր հայերի երազած հզոր ու ծաղկուն հայրենիքը:

## ՀՐԱԺԵՆ ԱՅԲԲԵՆԱՐԱՆԻՆ

Գեղարքունիքի միջնակարգ դպրոցում մայիսի երեքին տեղի ունեցավ միջոցառում՝ նվիրված տառուսուցմանն ու այբբենարանի հրաժեշտին: Այն կազմակերպել էր դասավար Ջոյա Մակարյանը:



Գան, որ դառնալու են մեր բնակչության արժանի քաղաքացիներ: Առաջին դասարանցիներն անդրադարձան նաև Ամենայն հայոց բանաստեղծ Յովհաննես Թումանյանի 150-ամյա հոբելյանին: Փոքրիկները բեմականացրին «Քաջ Նազարը», և «Անբան Յուզին», հեքիաթները ծաղրելով անբան ու բախտախնդիր մարդկանց: Նաև Գիբրոլին չմոռացան, հասարակությանը մեկ անգամ ևս հիշեցնելով, որ իրենց կողքի «գիբրոլներին» կարելի է ավելի լավ վերաբերվել, որ մանուկները սովորած ու բուկտոն չմնան: Միջոցառումը եզրափակվեց տառերին նվիրված բանաստեղծություններով և գեղեցիկ պարով:

## ՏԱՏԻԿԻ ՀԻՇՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՑ

Երեկո էր: Պատրաստվում էի հաջորդ օրվա դասերին: Սովորում էի համաշխարհային պատմության դասը: Թեման Հայրենական մեծ պատերազմի մասին էր: Դասագրքի նյութերը սովորելուց հետո միանգամից ցանկացա ավելի շատ բան իմանալ այդ պատերազմի թողած վերքերի մասին: Համակարգչի մոտ փնտրում էի հետաքրքիր փաստեր Հայրենական պատերազմի մասին: Այդ ժամանակ տատիկս հարցրեց.



-Էդ ի՞նչ ես եղպես ուշադիր փնտրում:

-Տա՛տ,- պատասխանեցի,- դասի թեման Հայրենական մեծ պատերազմն է, շատ հետաքրքիր է, ուզում եմ շատ տեղեկություններ իմանալ այդ կարևոր իրադարձության մասին:

Տատիկս սկսեց հետաքրքիր պատմություններ պատմել: Իսկ ես ուշադիր լսում էի ու հարցեր տալիս տատիկիս:

-Տա՛տ, մեր գյուղից մասնակիցներ եղե՞լ են:

-Այո՛, անպայման, գյուղից շատերն են գնացել, նույնիսկ Բեռլինի պատերի տակ «Քոչարի», են պարել, շատերը զոհվել են, շատերը՝ հետ եկել: Իմ երկու եղբայրներն էլ են գնացել և վիրավորվել ու վերադարձել են:

-Տա՛տ, դու այդ ժամանակ քանի՞ տարեկան էիր:

-Ընդամենը 3 տարեկան: Եղբայրներս մինչև 1945 թվականը եղել են մարտի դաշտում:

-Տա՛տ, իսկ ձեր ապրուստի միջոցը ի՞նչն էր:

-Ապրուստի միջոց չկար: Ընտանիքի պահողը իմ երեք եղբայրներն էին, նրանցից երկուսը պատերազմ

էին գնացել, իսկ ամենամեծ եղբայրս զինվորների համար աշխատում էր Երևանում: Տան միակ աշխատողը մայրս էր, աշխատում էր սովխոզում, հազիվ ծայրը ծայրին էինք հասցնում:

- Բայց այդպիսի ծանր վիճակում ինչպե՞ս էիք օգնում զինվորներին:

-Մայրս գիշերները թել էր մանում, բուրդ էր գզում, գուլպա ու ձեռնոցներ էր գործում ռազամաճակատի կամ, ինչպես գյուղացիներն էին ասում, /Ֆոռնտի/ համար: Այն միսքը, որ հնարավոր է, որ իր որդիներին էլ հասներ իր գործածից, նրան ավելի ուժ էր տալիս: Եղպես դժվար օրերը եկան ու անցան:

-Բայց այդ դժվարություններից հետո դուք էլի ուրախ էիք ապրում, չէ՞:

-Երկու մարդակերների՝ Հիսուրի և Ստալինի պատճառով զոհվեցին տասնյակ միլիոնավոր մարդիկ: Երկու համաշխարհային պատերազմում մեզ նման փոքր ազգերին միշտ ոտնատակ տվել և զոհաբերել են: Ունենալով պետական և մարտունակ բանակ՝ հուսով ենք, որ կկարողանք մեզ պաշտպանել մեր հողի ու արյան թշնամիներից,-մեր զրույցը եզրափակեց տատս:

Քրիստինե Մարգարյան

## ԱՊԱԿԱ ՖՈՒՏԲՈԼԻՍՏՆԵՐԸ


Բոլորն ասում են, որ մեր գյուղը՝ Գեղարքունիքը, համարվում է կորած-մոլորած գյուղ: Իբրև թե ոչ՝ ոչ չգիտի այդ գյուղի մասին: Սակայն գյուղին ծանոթ մարդիկ գիտեն, թե ինչ ձեռքբերումներ և հաջողություններ է ունենում գյուղը հատկապես մարզական ոլորտում՝ վոլեյբոլ, բասկետբոլ, ֆուտբոլ: Գյուղում բնակվող տղաներից չորսն աչքի են ընկնում իրենց մարզական ընդունակություններով:



Աղասյան Խաչիկը, Մանուկյան Պարզևը, Գրիգորյան Վահեն և Գրիգորյան Վահրամը հաճախում են Գավառի մարզադպրոց, որտեղ մասնակցում են ֆուտբոլի պարամունքների և ապագայում էլ մեծ երազանքներ ու ծրագրեր ունեն: Մարզիչների կողմից վայելում են մեծ համակրանք՝ իրենց գրանցած հաջողությունների շնորհիվ: Ապագա ֆուտբոլիստները ֆուտբոլային դաշտում իրենց նախընտրած դիրքը ունեն՝ Վահե՝ ծախս հարձակվող, Վահրամ՝ աջ հարձակվող, Խաչիկ՝ հենակետային կիսապաշտպան, Պարզև՝ դարպասապահ:

Չնայած նրան, որ նրանք ապագա ֆուտբոլիստներ են և ունեն բազմաթիվ հաջողություններ, դա նրանց չի խանգարում, որ մտածեն երկրորդ մասնագիտություն ունենալու մասին: Նրանք դպրոցում լավ են սովորում և ուզում են իրենց շնորհներով նվաճել աշխարհը: Վահեն, բացի լավ ծախս եզրային հարձակվող լինելուց, ուզում է դառնալ հայտնի աշխարհագրագետ, քանի որ նա աշխարհը պատկերացնում է գնդա-

կի նման, որը պետք է անընդհատ պտտեցնես, որպեսզի հասնես նշանակետին: Վահրամը իր մաթեմատիկական գիտելիքներով ուզում է ճիշտ հաշվարկներ կատարել, որը պետք է և ֆուտբոլում, և՛ հաշվապահական գործերում: Խաչիկը նույնպես ուզում է դառնալ հաշվապահ: Պարզևը՝ որպես դարպասապահ, միշտ զգոն է և ուզում է դառնալ վարորդ, քանի որ վարորդի գործը ևս զգոնություն է պահանջում: Բայց բոլորը մի ընդհանուր երազանք ունեն, այն, որ իրենց գյուղը հայտնվի այն ցուցակում, որտեղ նշված են աշխարհի հայտնի մարդիկ, այդ թվում՝ նաև թիմերը: Նրանք ջանք ու եռանդ չեն խնայում՝ իրենց նպատակներին հասնելու համար:

11	2	3	4	5	6	7	8	2	9	Երգ՝ «... ջան, ետ գնացիք»	9	Տորմիդ
Յեղիակ Կատարող Ռուբեն	Գետնամուկ, Խմուկ	10	Խոստում	6	Օթոց, բազմոց	11	Մոսկվայի հին փողոցներից	6	Բուսական խեժ	12	2	13
14	8	15	8	7	Մատնաչափ	4	Բուրրովի ամենեվիս	16	9	2	4	Անասակեր, բուտ
2	Վարդան	6	Դերսու	15	17	2	10	2	Խղճալ	6	2	3
14	2	7	2	14	Տիկիներ՝ Ֆրանսիայում	9	Անգրագետ	18	19	5	18	Օտար
11	ԽՈՅՄ մարշալ Իվան	Սպիտակ մազերով պեղծեր	10						13	6	20	3
21	20	9	22						2	Մարգ	6	Դեկավար
20	Սևամորթ	Պատիճ Չենոբ	20						10	2	14	23
9	5	19	6						Ալտիլի լուսատու	24		5
8		10								15		18
2		2										
9		21										

Խաչբառը կազմեց Սերժիկ Խաչատրյանը

**ՆԱԽՈՐԴ ՀԱՍԱՐՈՒՄ ՏՊԱԳՐՎԱԾ ԽԱՉԲԱՌԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ**

	1					6
	Կ					Ա
2	Տ	Ի	Գ	Ր	Ա	Ն
	Լ					Ի
	Ի					
3	Ա	Կ	Ո	Ռ	Ի	
	Ի					7
4	Լ	Շ	Ո	Տ		
						Ր
						Դ
5	Վ	Ա	Ր	Դ	Ա	Ն
						Տ

**ՀԱՍԱՐԱԿԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԴԵՐԸ ԴՊՐՈՑՈՒՄ**

„Բաց սահմաններ. խաղաղության, ժողովրդավարական և զարգացման ինստիտուտ,՝ հասարակական կազմակերպությունը „Էդու լոջիք. հավասար մեկնարկ,՝ ծրագրի շրջանակներում ուսումնասիրում է „Հասարակագիտություն,՝ առարկայի դասավանդման դրավժքը Գեղարքունիքի մարզի դպրոցներում: Կազմակերպության նպատակն է՝ ուսումնասիրել առկա խնդիրներն ու նոր առաջարկով ներկայանալ ԿԹԳ: Կազմակերպությունը իր ծրագրի շրջանակում հերթական հետազոտությունը կատարվեց Գեղարքունիքի միջնակարգ դպրոցում, որտեղ ծրագրի պատասխանատուները հանդիպեցին 10-12-րդ դասարանի աշակերտների հետ:



Նկարի հեղինակ՝ Լուսինե Առաքելյան

Հարգելի՛ համագյուղացիներ, Գեղարքունիքի միջնակարգ դպրոցի «1+1» դպրոցական թերթին տրված ձեր հարցազրույցները մեր դպրոցականների համար ինքնահաստատման դաս են, որով մեր երեխաները ձեր կողմից տրված նյութերը շարադրում են իրենց հայացքների և ընկալումների շրջանակում, ավելի համառոտ ձևով: Մենք ներողություն ենք խնդրում, եթե չենք մանրամասնում այն, ինչի մասին մանրամասն խոսել եք դուք:

Հարգանքով՝ Գեղարքունիքի միջնակարգ դպրոցի «1+1» դպրոցական թերթի խմբագրություն:

**ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ**

2019 թվականի հուլիսի 16-ին մեր թերթի կողմից կազմակերպվելու է „Աշխարհը իմ աչքերով,՝ խորագիրը կրող մարզային լուսանկարչական մրցույթ-ցուցահանդես: Ժուրիի կողմից ընտրված լավագույն լուսանկարը կարժանա մրցանակի: Ցանկացողները կարող են դիմել „Հայտանի Հանրապետության Գեղարքունիքի մարզի Գեղարքունիք գյուղի միջնակարգ դպրոց „ՊՈԱԿ խորհրդին: Դեռախոս՝ 093 91 96 58

**4** «ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Գեղարքունիք գյուղի միջնակարգ դպրոց» ՊՈԱԿ  
Հասցե՝ Գարեգին Նժդեհի փ. 1  
Փոստային դասիչ՝ 1207  
Թողարկման օրը՝ 27. 05. 2019 թ.

Խմբագիր և համարի պատասխանատու՝  
Ռոզա Հակոբյան  
Տպաքանակը՝ 500  
Դեռախոս՝ 093919658:  
Էլ. փոստ՝ roza.hakobyan.1975@mail.ru